

УДК [378.016:004]:373.3

Віра АНДРІЄВСЬКА

*кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, Україна
e-mail: andvera80@gmail.com*

НАСКРІЗНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЇЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Стаття присвячена проблемі використання інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі на сучасному етапі її модернізації. Показано, що інноваційним напрямом застосування інформаційно-комунікаційних технологій у практиці навчання є наскрізне їх використання в усіх без винятку шкільних дисциплінах. Висвітлено комплекс ІКТ-умінь, на оволодіння яких орієнтована сучасна початкова школа; наведено приклади практико-орієнтованих завдань у форматі цифрових завдань, реалізація яких передбачає формування в учнів умінь працювати з цифровою інформацією різного характеру.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій; початкова школа, учні молодшого шкільного віку.

Розвиток освіти в інформатизованому суспільстві логічно обумовив процес трансформації початкової школи. Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі початкової школи в ракурсі впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти є відповіддю на виклики сьогодення, оскільки вже зараз відчувається перехід від навчання в умовах обмеженого доступу до навчальної інформації до освіти з необмеженим доступом усіх учасників навчально-виховного процесу до навчальних матеріалів, сучасних інструментальних засобів навчальної діяльності [4, 5]. Це орієнтує увагу педагогічної спільноти до знаходження шляхів доцільного використання потужного дидактичного потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій, упровадження інноваційних ІКТ-орієнтованих освітніх практик, які враховують потреби й особливості сучасних школярів і зорієнтовані на реалізацію навчання випереджального характеру, на підготовку особистості до подальшого успішного життя в умовах динамічних соціальних змін [1].

У багатьох психолого-педагогічних дослідженнях (Л. Білоусова, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Л. Петухова, О. Співаковський, О. Суховірський, В. Шакоцько, О. Шиман та інші) увага приділяється проблемі пошуку шляхів ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у практиці початкового навчання. Разом з тим, на цей час проблема наскрізного використання інформаційно-комунікаційних технологій не знаходить адекватного віддзеркалення у психолого-педагогічних дослідженнях, залишаються на цей

час не розробленими практико-орієнтовані підходи до її вирішення. Однією з основних причин такого стану є недостатня підготовка вчителів початкової школи для педагогічної діяльності в означеному напрямі.

Метою статті є висвітлення практичних питань наскрізного використання інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі на сучасному етапі її модернізації.

Проект нового Державного стандарту початкової загальної освіти розроблено на теоретичному і світоглядному фундаменті класичної та сучасної педагогіки України і світу, а також на основі аналізу впровадження провідних українських та світових інноваційних практик в освіті [4]. Основною новацією нового стандарту початкової освіти визнано наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітньому процесі. Відтак, запровадження ІКТ в освітній галузі переходить від одноразових проектів у системний процес, який охоплює всі види діяльності школяра, таким чином формуючи в учня важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності [6]. Так, наприклад, **мовно-літературна освітня галузь** реалізується у навчальних предметах «Українська мова, мова національних меншин», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Починаючи з 1 класу діти навчаються, зокрема [4]:

- опрацьовувати варіативно представлену інформацію, зокрема, аудіо(відео)-інформацію, медіатексти;
- висловлювати думки, почуття та ставлення взаємодіючи з іншими не лише усно і

- письмово, а й в режимі онлайн (користуючись як рідною мовою, так й іноземною);
- ефективно використовувати іноземну мову для доступу до різних інформаційних джерел (як в офлайн форматі, так і онлайн).

Через систему практико-орієнтованих завдань школярі навчаються аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію варіативно представлену, вчаться виділяти головне, знаходити другорядне, виробляють уміння знаходити основу (змістовний наголос) інформації, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, представляти опрацьовану інформацію у вигляді малюнка, схеми тощо користуючись як традиційними інструментами (пензель, папір тощо) так і сучасними засобами представлення інформації – ІКТ (наприклад, створюючи прості мультимедійні дописи, дашборди, презентації тощо). Система роботи над реалізацією таких завдань передбачає формування умінь в учнів молодшого шкільного віку працювати з інформацією різного характеру й включається до усіх навчальних предметів і курсів початкової школи.

Використовуючи можливості ІКТ учні отримують доступ до багатих джерел мовно-літературного знання, адже в україномовному секторі Інтернету на сьогодні є значна кількість цікавих навчальних ресурсів. Наприклад, на сайті "Львівська обласна бібліотека для дітей" (<http://lodb.org.ua/>) розміщено вибрані Інтернет-ресурси для навчання, самоосвіти, дозвілля молодших школярів (сайти дитячих письменників, лінгвістичний портал тощо), велику добірку різноманітних книг (казки народів світу, художні твори тощо) частина з яких візуалізована або озвучена й доступна у вигляді відео/аудіо-файлів. Крім того, молодші школярі мають можливість, зокрема, публікувати власні твори разом з іменитими літераторами. Оригінальним змістовним наповненням відрізняється сайт львівських авторів "Левко" (<http://www.levko.info>), де розміщено добірку професійно озвучених українських казок та казок народів світу тощо.

Звернемо увагу, що в ракурсі впровадження нового Державного стандарту початкової освіти у мовно-літературній освітній галузі робиться наголос на обов'язковому формуванні й розвитку в учнів молодшого віку медіаграмотності. Сьогодні володіння дитиною медіаграмотністю є цінним надбанням, адже за даними на 2016 рік майже 90% учнів вже мали персональний комп'ютер, 83% – смартфон, більше половини – планшети, і майже усі з опитаних учнів удома користуються Інтернетом [8]. Особливої значимості набувають міжособистісні відносини у публічному Е-про-

сторі. У цьому сенсі доречним є ознайомлення молодших школярів з дитячими Інтернет-браузерами, зокрема, «Гогуль» (<http://www.gogul.tv/>), з використанням яких школярі отримують можливість відвідувати дитячі форуми, такі як «Boom-party», «Girls Forum» або вести власний блог на сайті «Marya» тощо. Залучення школярів до створення таких власних медіапродуктів, як наприклад, блог, є найефективнішим способом формування цифрових поведінкових ІКТ-умінь сучасних дітей – створювати власний образ у мережі та власну репутацію, розуміючи суть й значущість цифрового сліду.

Формування в учнів медіаграмотності передбачає розвиток культури взаємодії з медіа, критичного мислення, здатності інтерпретувати, аналізувати й оцінювати медіатексти, медіаповідомлення, а саме формування умінь [4, 6]:

- визначати мету простих медіаповідомлень (радіопередачі, усне рекламне повідомлення тощо), виявляє очевидні ідеї;
- визначати цільову аудиторію простих медіатекстів, пояснювати на кого орієнтовані медіатексти, медіаповідомлення (мультфільм, реклама, комп'ютерні ігри тощо);
- виявляти приховану інформацію в медіатексті, досліджувати вплив на власне сприйняття окремих елементів медіатексту;
- розрізнявати факти і судження в медіатексті, виділяти цікаву для себе інформацію;
- створювати прості медіапродукти тощо.

В межах **іншомовної освітньої галузі** у новому Стандарті початкової освіти передбачено організацію соціальної онлайн-взаємодії школярів, а саме, формування умінь [4]:

- встановлювати елементарні контакти у соціальних мережах, публікувати онлайн-вітання, використовуючи елементарні шаблонні вирази;
- писати онлайн-повідомлення про улюблені заняття та вподобання;
- створювати прості пости, використовувати форми медіатекстів;
- заповнювати прості форми онлайн, надаючи основну інформацію про себе (наприклад, ім'я, електронну адресу або номер телефону);
- обирати продукт (наприклад, книжка), який супроводжується малюнком/фото, під час онлайн-замовлення тощо.

Наприклад, користуючись сайтом «Italki» (<https://www.italki.com/partners>) учень отримує можливість не лише встановити соціальну онлайн-взаємодії, а й вивчає зарубіжну мову з носієм. На сайті «Omegle» (<https://www.omegle.com>) учень має можливість обрати собі іншомовного

співрозмовника за інтересами й спілкуватися за допомогою тексту або відеоповідомлень. На сайті книжкового онлайн-магазину «Yakaboo» (<https://www.yakaboo.ua/>) учневі пропонується добірка художньої літератури, новинки від сучасних дитячих письменників, науково-популярна література англійською, німецькою, іспанською, польською та ін. мовами світу.

Загальні цілі **математичної освітньої галузі** відображають інноваційну концепцію нового Державного стандарту початкової школи й передбачають, зокрема, використання ІКТ на уроках математики з метою розв'язання учнями проблемних або нестандартних завдань, роботу школярів з різними джерелами інформації [4, 6]. Навчання математики відіграє особливу роль у загально-інтелектуальному розвитку учнів молодшого віку. Цінності набуває формування у дітей усвідомленого сприйняття ролі математики в повсякденному житті. З цієї метою рекомендовано передбачити практико-орієнтовані завдання на інтерпретацію інформації (почутої, побаченої, прочитаної) різними способами (схема, таблиця, діаграма, макет, презентація тощо).

Звернемо увагу, що в математичній освітній галузі передбачено організацію роботи школярів з даними, зокрема, збір даних, що відображають конкретну життєву ситуацію; збір статистичної інформації, для створення простих математичних моделей; зчитування і порівняння варіативних даних (з таблиць, схем тощо); варіативне представлення даних (таблиці, діаграми, піктограми тощо). Особлива роль відводиться роботі школярів з графічними органайзерами [4] під час роботи з якими учні узагальнюють й систематизують дані (схема, таблиця, креслення тощо). Для організації такої роботи пропонується широкий спектр комп'ютерних інструментальних засобів, які дозволяють створювати когнітивні графічні образи, з такими унікальними властивостями: наочність, когнітивність, інформаційна відкритість, полівимірність [3].

Формування ціннісних орієнтацій щодо цілісності й різноманітності природи, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки у довкіллі, формування наукового мислення успішно реалізується в межах **природничої освітньої галузі** [4]. Підґрунтям вивчення змісту природничої галузі є дослідницька діяльність учнів, орієнтована на набуття досвіду спостереження за природою, пізнання природи у її різноманітності, усвідомлення цілісності природи і взаємозв'язку її об'єктів, явищ тощо.

Серед методів дослідження, з якими школярі ознайомлюються вже у 1-му класі, особливу зна-

чуєність має дослід. Він є більш складною формою вивчення природи, оскільки передбачає: визначення у штучних умовах особливостей об'єктів; створення спеціально підготовлених умов для їх проведення; формування вміння зіставляти явища і процеси, за якими спостерігають під час досліду, з тим, що відбувається у природних умовах, робити висновки і узагальнення. Досліджувану інформацію учень має вміти [4]:

- порівнювати, користуючись інформаційними ресурсами;
- перевіряти на достовірність;
- фіксувати здобуту інформацію за допомогою цифрових пристроїв;
- готувати повідомлення / презентації, представляти їх тощо.

Так, наприклад, з метою фіксації даних учень може скористатися сучасними потужним високотехнологічними пристроями, зокрема, смартфон. Активні спроби використання цих пристроїв в освітньому процесі характеризуються в літературних джерелах як тренд BYOD (Bring Your Own Device), який привносить в навчання багато корисних можливостей, таких як [1]:

- миттєва фіксація даних, етапів (динаміки) роботи за допомогою створення послідовних скріншотів дисплея або послідовностей кадрів, наприклад, з YouTube-каналу або власного відео, є можливість кадрування скріншоту, додавання тексту, графіки;
- зручне створення й опрацювання відео, фотографій завдяки розвиненим функціям фільтрації, наявності зручних інструментів для додавання тексту на фото і відео та багато іншого;
- доступ до Е-словників, Е-енциклопедій та інших Е-ресурсів;
- Science for fun – інструментально-ресурсна підтримка пізнавальної діяльності школяра поза межами шкільного закладу тощо.

Використання концепції BYOD дає змогу реалізувати на більш високому рівні такі принципи навчання як наочність, доступність, усвідомленість, зв'язок навчання з життям, а головне – розвинути інтерес учнів до дослідної діяльності, сприяти їх пізнавальній активності, ініціативності, сформувати здатність ставити перед собою проблеми і знаходити шляхи їх вирішення.

Інноваційність освітньої галузі **«Технологічна»** полягає у посиленні творчого компоненту завдань предметно-перетворювальної діяльності, основне спрямування якої передбачає формування в учнів здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій, до використання традиційних і новітніх технологій для власної самореалізації, культурного й національного

самовияву [7]. Через систему практико-орієнтованих завдань школярі досліджують комп'ютерні моделі реально існуючих об'єктів/предметів (літак, судно, лялька та інше); навчаються конструювати або створювати комп'ютерні образи, графічні композиції (користуючись геометричними шаблонами, багатоколірною комп'ютерною палітрою, бібліотекою електронних зображень тощо); експериментують, створюючи нові моделі/об'єкти з бази існуючих елементів (складні механізми, казкові тварини, ляльки тощо), реалізуючи таким чином власні творчі задуми.

Використання ІКТ в межах **соціальної й здоров'язбережувальної освітньої галузі** [4, 6] суттєво розширюють можливості педагога у разі необхідності, наприклад, аналізу наслідків і ризиків діяльності людини для здоров'я, безпеки та добробуту (демонстрація відповідних відеофрагментів); прогнозу наслідків своїх рішень для себе та інших (знаходження онлайн додаткової інформації, яка спростовує або підтверджує певні сумніви); поясненні важливості, наприклад, збирання та утилізація сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів (унаочнення наслідків неощадного використання природних ресурсів для планети) тощо. Водночас, учень має володіти вміннями, зокрема, безпечно поводитися в мережі Інтернет; аналізувати вплив ІКТ на почуття, поведінку, настрої як власний, так й інших людей тощо.

Користуючись послугами інформаційних мереж вчитель з легкістю відбирає необхідні інформаційно-аналітичні веб-ресурси, які містять чимало корисної інформації із соціальної й здоров'язбережувальної сфери. Наприклад, «Портал превентивної освіти» (<http://autta.org.ua/ua/Vprovadj-2017/resourse/pochatkova>) пропонує значну кількість онлайн-видань з розвитку соціальних навичок учнів початкової школи, з основ здоров'я. Крім того, на сайті розміщено допоміжні відеоматеріали, зокрема, для учнів 1 класу за темами «Моя родина», «Настрої і почуття» тощо; для учнів 2 класу – «Права дитини», «Наука спілкування» тощо; для учнів 3 класу – «Як стати толерантним», «Характер людини» тощо; для учнів 4 класу – «Як знайти друга», «Самооцінка і поведінка людини» тощо.

Використання ІКТ у **громадянській та історичній освітній галузі** дозволяє успішно формувати в учнів уміння, зокрема [4]:

- встановлювати зв'язки між подіями, артефактами та діяльністю людей у часі;
- знаходити та опрацьовувати джерела потрібної йому/їй соціальної (історичної) інформації;

- синтезувати інформацію з різних джерел тощо.

Для організації такої роботи школярів учитель може скористатися широким спектром освітніх електронних ресурсів, які можна підібрати відповідно до теми і мети, розмістити на шкільному сервері та організувати роботу дітей з інформацією відповідно їх навчальним можливостям. Попередній відбір інформації з Інтернету здійснюється з метою економії часу при вирішенні учнями пізнавальних проблем та запобігання непередбачуваних випадків. Так, наприклад, користуючись продукцією компанії «Берг Саунд», яка орієнтована на учнів молодшого шкільного віку й розміщена у вільному доступі в Інтернеті, вчитель має можливість запропонувати дітям в цікавій, ігровій формі вивчення всесвітньої історії від світу динозаврів до історії Вавилону, Древньої Греції тощо.

Мистецька освітня галузь має на меті розвиток емоційно-почуттєвої сфери школярів, формування системи цінностей (духовних, культурних, національних, естетичних) у процесі пізнання та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини. Зміст мистецької освітньої галузі може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво», так і через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво [4, 6].

Необхідною умовою реалізації завдань освітньої галузі «Мистецька» є дотримання інтегративного підходу через узгодження програмового змісту предметів мистецької освітньої галузі із змістом інших освітніх галузей, наприклад, сприймання музичного твору, навчального відеофрагменту на заняттях з вивчення мови [7] або під час створення Е-орнаменту (як найважливішої частини народного й декоративно-прикладного мистецтва України) за допомогою програмних засобів на уроках образотворчого мистецтва інтегровано із вивченням теми «Симетрія» на уроках математики. Зокрема, відзначимо, що особливість створення Е-орнаменту полягає у наданні учневі можливості вільно експериментувати із елементами орнаменту: змінювати колір або розмір елементів орнаменту, міняти елементи місцями, доповнювати або видаляти частини орнаменту тощо. У нагоді стає поширена, звична й проста у використанні школярами програма Paint. Робоча область у програмі зручно візуалізується сіткою заданого розміру, що спрощує заповнення елементів сітки різними формами, об'єктами симетрично заданого напрямку. Повторювані деталі орнаменту легко копіюються, переміщуються, змінюють кут нахилу.

Крім того, створені деталі орнаменту, як і сам орнамент, можуть бути збережені у кольорі або монохромно, використані у подальшій роботі школярів [2].

Висновки. Таким чином, новий етап розвитку України, рух до інформаційного суспільства докорінно впливає на всі соціальні сфери й природно віддзеркалюється в модернізації освітньо-

го простору. Освіта, в умовах зростання ролі новітніх ІКТ, стає визначальним фактором і основним засобом у підготовки молоді, яка здатна швидко адаптуватись до реалій протягом життя. **Перспективи подальших розвідок** у цьому напрямі набули питання впровадження новітніх ІКТ-орієнтованих концепцій, зокрема STEAM-концепції, у практику початкового навчання.

Список використаних джерел

1. Андрієвська В.М. Концепція BYOD як інструмент реалізації STEAM-освіти / В.М. Андрієвська, Л.І. Білоусова // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Випуск 4(14). – С. 13-17.
2. Андрієвська В.М. Проект як засіб реалізації STEAM-освіти у початковій школі / В.М. Андрієвська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2017. – Випуск 2 (41), 280 с. – С. 11-14.
3. Бойченко Г.Н. Графические органайзеры как средство обучения: дидактические функции и перспективы применения. URL <http://ito.su/main.php?pid=26&fid=9278>
4. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки. URL <http://newstandard.nus.org.ua/>
5. Кремень В. Г. Інформатизація освіти – провідний напрям підвищення результативності навчального процесу / В. Г. Кремень // Комп'ютер у школі та сім'ї, №1(89), 2011. – 52 С.
6. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
7. Щодо методичних рекомендацій для експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів (МОН № 1/9-450 від 23.08.17 року). URL http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/57230/
8. Як школярі використовують медіа: соціологічне дослідження «Соцінформ» та MyMedia. URL http://ms.detector.media/mediaprosvita/kids/yak_shkolyari_vikoristovuyut_media_sotsiologichne_doslidzhennya_sotsinform_ta_mymedia/

References

1. Andriievska, V. (2017). Kontseptsiya BYOD yak instrument realizatsiyi STEAM-osviti [BYOD Concept as an Implementation Tool for STEAM Education]. Sumy [in Ukrainian].
2. Andriievska, V. (2017). *Proekt yak zasib realizatsii STEAM-osvity u pochatkovii shkoli [Project as a means of implementing STEAM-education in elementary school]*. Uzhhorod "Scientific herald of Uzhgorod University" [in Ukrainian].
3. Boichenko, G. Hrafycheskye orhanaizery kak sredstvo obucheniya: dydaktycheskye funktsyy u perspektivy prymenyeniya [Graphic organizers as a means of teaching: didactic functions and prospects of application] URL <http://ito.su/main.php?pid=26&fid=9278> [in Russian].
4. Derzhavni vymohy do rivnia zahalnoosvitnoi pidhotovky [State requirements for the level of general education] URL <http://newstandard.nus.org.ua/> [in Ukrainian].
5. Kremin, V. (2011). *Informatyzatsiia osvity – providnyi napriam pidvyshchennia rezultatyvnosti navchalnoho protsesu [Informatization of education – the leading direction of increasing the effectiveness of the educational process]*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Bibik, N. (Ed.). (2017). *Nova ukrayinska shkola: poradnyk dlya vchytelya [New Ukrainian School: Teacher's Guide]*. Kyiv: "Publishing house" Pleiades "LL [in Ukrainian].
7. Shchodo metodychnykh rekomendatsii dlia eksperymentalnykh zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladiv (MON № 1/9-450 vid 23.08.17 roku) [Regarding methodological recommendations for experimental secondary schools (MES № 1 / 9-450 dated 23.08.17)] URL http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/57230/ [in Ukrainian].
8. Yak shkolyari vykorystovuyut media: sotsiologichne doslidzhennia «Sotsinform» ta MyMedia [How do students use the media: sociological research "Sotsinform" and MyMedia] URL http://ms.detector.media/mediaprosvita/kids/yak_shkolyari_vikoristovuyut_media_sotsiologichne_doslidzhennya_sotsinform_ta_mymedia/ [in Ukrainian].

Андрієвська В. М. Использование информационно-коммуникационных технологий в начальной школе на современном этапе ее модернизации

Статья посвящена проблеме использования информационно-коммуникационных технологий в начальной школе на современном этапе ее модернизации. Показано, что инновационным направлением применения информационно-коммуникационных технологий в практике обучения является сквозное их введение во все без исключения школьные дисциплины. Освещен комплекс ИКТ-умений, на овладение которых ориентирована современная начальная школа; приведены примеры практико-ориентированных задач в формате цифровых заданий, реализация которых предусматривает формирование у учащихся умений работать с цифровой информацией различного характера.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, сквозное применение информационно-коммуникационных технологий; начальная школа, ученики младшего школьного возраста.

Andriievska V. ICTs at initial school at the modern stage of its modernization

The development of education in the information society logically predetermined the process of transformation of the initial school. The article is devoted to the problem of using information and communication technolo-

gies in initial school at the present stage of its modernization. Innovative direction of application of information and communication technologies in the practice of teaching is to implement them in all school disciplines without exception has been showed. The modern initial school is oriented on acquisition the complex of ICT-skills is highlighted. Examples of practical tasks in the format of digital tasks are presented. Implementation of these digital tasks involves the formation of students' ability to work with digital information of different character are showed. Starting from the first form of initial school children study, for example: to work out the variably presented information, in particular, audio (video) information, media text; determine the purpose of simple media messages; detect hidden information in media text; express thoughts, feelings and attitudes in interaction with others, not only verbally and in writing, but also online (using both the mother tongue and foreign language); effectively use a foreign language for access to various information sources (both offline and online); establish elementary contacts in social networks, publish online greetings using elementary template expressions, etc.

Key words: information and communication technologies, cross-application of information and communication technologies; elementary school, elementary school students.

Стаття надійшла до редколегії 02.05.2018

УДК 378:37.091.12.011.3

Оксана БАБ'ЮК

викладач англійської мови

Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола, м. Тернопіль, Україна

email: Babiuk.oksana@gmail.com

ВІДБІР ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ МОНОЛОГУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

У статті проаналізовано одиниці та критерії відбору професійно орієнтованого матеріалу для навчання майбутніх фахівців сфери туризму монологу англійською мовою. Визначено одиниці відбору професійно орієнтованого матеріалу: лексичні одиниці, друковані тексти, аудіо та відеофонограми. Виокремлено критерії відбору лексичних одиниць (уживаності та частотності, тематичності, сполучуваності, стройової здатності); текстів, аудіо та відеофонограм (автентичності, тематичності, професійної інформативності та практичної цінності, ситуативності, доступності та посиленості, соціокультурної цінності, взірцевості, авторитетності джерела, достатньої лексичної насиченості). Встановлено, що для фонограм актуальними є також критерії тривалості звучання та темпу мовлення, а для відеофонограм – ще й домінування відеоряду над аудіорядом.

Ключові слова: одиниці відбору, критерії відбору, майбутні фахівці сфери туризму, лексичні одиниці, тексти, фонограми, відеофонограми.

На етапі розширення міжнародних зв'язків вітчизняних компаній, які працюють в туристичній сфері, особливої ваги набуває підготовка кваліфікованих фахівців, здатних здійснювати ефективне спілкування із закордонними колегами та презентувати вітчизняний туристичний продукт на міжнародних ринках. Поставлені задачі можливо розв'язати лише в умовах оптимізації процесу англійської підготовки відповідних фахівців. Це повною мірою стосується і формування в них компетентності в монологічному мовленні, оскільки специфіка подальшої професійної діяльності може передбачати презентацію компанії та послуг іноземним партнерам і клієнтам, виступи на конференціях тощо.

На сучасному етапі існує низка досліджень, присвячених навчанню студентів нефілологічних спеціальностей монологу іноземною мовою. Зок-

рема, Ю. С. Авсюкевич розроблено методику навчання презентації англійською мовою студентів економічних спеціальностей, Л. В. Боднар – методику навчання студентів технічних спеціальностей монологу французькою мовою з урахуванням їх навчальних стилів. Дослідження О. В. Вашило зосереджено на навчанні англійського професійно орієнтованого монологічного мовлення майбутніх інженерів-механіків із використанням подкастів, а І. А. Федорової – на навчанні майбутніх економістів-міжнародників професійно спрямованого англійського монологу-повідомлення. Суб'єктом навчання говоріння у дисертації Я. О. Дьячкової є майбутні правознавці.

Попри увагу сучасних дослідників до проблеми навчання професійно орієнтованого монологу іноземною мовою, не розроблено у вітчизняній науці є методика формування професійно орієнтованої